

רע"פ 5244/17 - גבריאל תורג'מן נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 5244/17

לפני:
המבקש: גבריאל תורג'מן
כבוד השופט א' שהם

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו, מיום 8.06.2017, בעפ"ת 51163-05-17, שניתן על ידי כבוד השופט ר' בן-יוסף

בשם המבקש: עו"ד דוד גולן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו (כב' השופט ר' בן-יוסף), בעפ"ת 51163-05-17, מיום 8.06.2017. בגדרו של פסק הדין, התקבל ערעורה של המשיבה על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו (להלן: בית משפט לתעבורה) (כב' השופט א' זרזבסקי), בפ"ל 3640-04-17, מיום 13.04.2017.

רקע והליכים קודמים

2. לפי העובדות המתוארות בכתב האישום, ביום 12.04.2017, נהג המבקש ברכב פרטי בעיר גבעתיים, כאשר הוא פסול מלהחזיק ברישיון נהיגה. באותה עת, היה המבקש נתון בפסילה במסגרת שלושה הליכים נפרדים: האחד, פסילה

עמוד 1

שהוטלה על ידי בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב, למשך 24 חודשים במצטבר, מיום 14.12.2015 (פ"ל 6452-08-14); השני, פסילה שהוטלה על ידי בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה, למשך 24 חודשים במצטבר, מיום 18.05.2015 (פ"ל 1113-12-15); והשלישי, פסילה מטעם בית משפט השלום לתעבורה באשדוד, למשך 3 שנים במצטבר, מיום 14.03.2016 (פ"ל 4158-02-16). עוד נטען בכתב האישום, כי המבקש נהג ברכב כאשר רישיון הנהיגה שלו פג תוקף משנת 1990, ושעה שהודע לו כי רישיונו נפסל לצמיתות על ידי משרד הרישוי. כפועל יוצא מנהיגתו של המבקש בזמן פסילה, נהג המבקש גם ללא פוליסת ביטוח בת-תוקף, ובעת שרישיון הרכב שלו פקע, בחודש מרץ 2017.

להשלמת התמונה יצוין, כי באותה העת, עמדו לחובת המבקש שני מאסרים מותנים, כמפורט להלן: בפ"ל 11133-12-15, נידון המבקש, בין היתר, למאסר על תנאי למשך 7 חודשים; ובפ"ל 6452-08-14, נידון המבקש, בין היתר, למאסר על תנאי למשך 3 חודשים.

3. בשל המעשים המתוארים לעיל, יוחסו למבקש העבירות הבאות: נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה); נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה; שימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בת-תוקף, לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970; ונהיגה בלא רישיון רכב בתוקף, לפי סעיף 2(א) לפקודת התעבורה.

4. ביום 13.04.2017, הורשע המבקש, על בסיס הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. ביום 13.04.2017, ניתן גזר דינו של בית משפט לתעבורה. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם, נתן בית המשפט לתעבורה את דעתו לעברו הפלילי של המבקש, המונה 8 הרשעות בעשר השנים האחרונות, הכוללות בין היתר: עבירות רבות של נהיגה בזמן פסילה; ואי ציות להוראות שוטר. בית המשפט לתעבורה הטעים בגזר דינו, כי "הנאשם [המבקש] סיגל לעצמו תרבות עבריינית בתחום התעבורה ומפגין פעם אחר פעם זלזול בהוראות החוק ובהחלטות בית המשפט בכך מהווה הנאשם [המבקש] סיכון לשלום הציבור". לפיכך, קבע בית המשפט לתעבורה, כי "בנסיבות אלה, יש אינטרס ציבורי כי עבריו מועד יורחק מהכביש". בית המשפט לתעבורה הוסיף עוד, כי לא היה בכוחו של עונש המאסר המותנה, התלוי ועומד נגד המבקש, כדי להרתיעו. אי לכך, סבר בית המשפט לתעבורה, כי על מתחם הענישה לנוע "ממאסר מותנה ועד למאסר ממושך לרבות רכיבי ענישה נוספים הכל על פי הנסיבות".

לצורך קביעת עונשו של המבקש בגדרו של המתחם, התייחס בית המשפט לתעבורה לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה. כשיקול לזכותו של המבקש, ראה בית המשפט לתעבורה את הודאתו של המבקש בעבירות שיוחסו לו. עם זאת, הבהיר בית המשפט לתעבורה, כי "נסיבות חייו של הנאשם [המבקש] קשות ככל שיהיו אינן מהוות צידוק להקל עימו שעה שהוא מוכיח במעשיו פעם אחר פעם כי אין עליו מורא הדין, בנסיבות אלו אין מנוס מהרתעה ממשית בצורה של מאסר בפועל".

לאחר זאת, השית בית המשפט לתעבורה על המבקש את העונשים הבאים: 7 חודשי מאסר לריצוי בפועל; הפעלת שני המאסרים המותנים בחופף לעונש המאסר שנקבע, תוך חפיפה נוספת בינם לבין עצמם; 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש עבירה של נהיגה בלא רישיון נהיגה בתוקף או עבירה של נהיגה בזמן פסילה, למשך 3 שנים; 4 שנים של פסילה בפועל, בניכוי תקופת הפסילה שריצה המבקש; 10 חודשי פסילה על תנאי, למשך 3 שנים; כמו כן, הופעלה התחייבות כספית בסך 10,000 ₪, שהוטלה על המבקש, בפ"ל 4158-02-16, הנזכר לעיל.

5. המשיבה הגישה ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר כוון כלפי קולת העונש. במסגרת הערעור נטען, כי בית המשפט לתעבורה הטיל על המבקש "עונש מקל באופן קיצוני ובלתי סביר", נוכח נסיבותיו החמורות של המקרה. לטענת המשיבה, שגה בית המשפט לתעבורה בכך שהסתפק, הלכה למעשה, בהפעלת עונשי המאסר המותנים בלבד, ובפועל לא הטיל עונש נוסף בגין האירוע הנוכחי. עוד טענה המשיבה, כי החלטת בית המשפט לתעבורה, בעניין אופן ריצוי המאסרים המותנים בחופף ולא במצטבר, אינה עולה בקנה אחד עם הוראות סעיף 58 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), וכי גם מתחם הענישה שנקבע חורג ממתחמי הענישה שנקבעו במקרים דומים. לבסוף, טענה המשיבה, כי בית המשפט לתעבורה ייחס משקל מופרז לקולה להודאתו של המבקש, ובהינתן העובדה כי המבקש הוא "עבריין תנועה סדרתי", שאינו נרתע מלהמשיך ולבצע עבירות תנועה, היה על בית משפט קמא להחמיר, דווקא, בעונשו של המבקש. ביום 8.06.2017, התקבל ערעורה של המשיבה, ובית המשפט המחוזי החליט להתערב בעונשו של המבקש. בית המשפט המחוזי קבע, כי מתחם הענישה ההולם, אמור להיות "עונש מאסר בפועל הנע בין 6 חודשים ל-20 חודשים", כפי שהמשיבה טענה בערעורה. אשר לאופן הפעלת העונשים המותנים, ציין בית המשפט המחוזי, בהפנותו לסעיף 58 לחוק העונשין, כי "חובתו של בית משפט קמא לברירת מחדל רק מקום ונסיבות מיוחדות מצדיקות זאת, להפעיל עונשי מאסר באופן חופף ולא מצטבר, כנדרש". בית המשפט המחוזי ראה כשיקולים העומדים לחובתו של המבקש, את: חומרת העבירה; היותו של המבקש "רציוניסט", אשר חוזר ומבצע אותה העבירה, שוב ושוב; ועברו הפלילי העשיר של המבקש. כנסיבות לקולה, נדרש בית המשפט המחוזי למצבו המשפחתי של המבקש והיותו אב לחמישה ילדים, וכן למצבו הבריאותי המעורער של המבקש. לאחר זאת, קבע בית המשפט המחוזי, כי "הנסיבות שבמקרה זה אינן מאפשרות השארת העונש שהוטל לפני בית משפט קמא על כנו". בסופו של דבר, קיבל בית המשפט המחוזי את ערעור המשיבה, והעמיד את עונש המאסר בעניינו של המבקש, על 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל. לאור האמור בסעיף 58 לחוק העונשין ובהלכה הפסוקה, קבע בית המשפט המחוזי, כי עונשי המאסר המותנים שהופעלו ירוצו במצטבר בינם לבין עצמם ובמצטבר לעונש המאסר לריצוי בפועל שהושת על המבקש, כך שבסך הכל ירצה המבקש 20 חודשי מאסר, החל מיום מעצרו. בהמשך לכך, ביטל בית משפט המחוזי את ההוראה על הפעלת ההתחייבות הכספית שהושתה על המבקש. יתר חלקי גזר דינו של בית המשפט לתעבורה, נותרו על כנם.

הבקשה לרשות ערעור

6. בבקשה לרשות ערעור המונחת לפניי, משיג המבקש על חומרת העונש שהושת עליו. בראש ובראשונה, טוען המבקש לקיומם של שיקולי צדק, המצדיקים את התערבותו של בית משפט זה. בהמשך לכך, הפנה המבקש לפער הענישה החריג שנוצר בין גזר דינה של הערכאה הדיונית לבין העונש שנגזר עליו בערכאת הערעור. המבקש הוסיף וטען, כי התערבותו של בית המשפט המחוזי בעונשו של המבקש, מבלי שהופנה לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר מבחן בעניינו, חורגת מן המקובל בנסיבות העניין. נטען בנוסף, כי 7 חודשי מאסר לריצוי בפועל, כמו גם הפעלת עונשי המאסר המותנים באופן חופף "אינם חורגים לקולה באופן כזה אשר הצדיק את התערבות בית המשפט קמא בעונשו של המבקש". לפיכך, גורס המבקש, כי התערבותו של בית המשפט המחוזי בעונשו הינה קיצונית וחורגת מן הסביר בנסיבותיו של המבקש. לאור האמור, סבור המבקש כי יש ליתן לו רשות ערעור, לקבל את ערעורו לגופו, ולקבוע כי העונש שנגזר עליו על ידי בית המשפט לתעבורה יעמוד על כנו.

דיון והכרעה

7. הלכה היא, כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינים הפרטיים של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר חשש ממשי מפני

עיוות דין מהותי או אי צדק שנגרם למבקש (רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017); רע"פ 5995/17 כהן נ' מדינת ישראל (5.9.2017); רע"פ 6869/17 פילברג נ' מדינת ישראל (11.9.2017)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, נחה דעתי כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, וכי מדובר בעניינו הפרטי של המבקש, הא ותו לא. זאת ועוד, החמרה בעונש על ידי ערכאת הערעור, אינה מהווה, כשלעצמה, עילה למתן רשות ערעור "בגלגול שלישי", ועל המבקש להצביע על סטייה קיצונית, החלה בעניינו, ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים (ראובן-פישמן נ' מדינת ישראל (24.1.2016); קופרמן נ' מדינת ישראל (29.9.2014)). לאחר שבחנתי את כלל הנסיבות, ניכר כי העונש שהושת על המבקש אינו סוטה ממדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות דומות. אשר לטענתו של המבקש בהקשר לאופן הפעלת עונשי המאסר המותנים, יש להפנות, בראש ובראשונה, לסעיף 58 לחוק העונשין, לפיו הכלל הוא כי עונשי מאסר מותנים יופעלו במצטבר לעונש המאסר שהוטל על הנאשם, "זולת אם בית המשפט בשל העבירה הנוספת ציווה, מטעמים שירשמו, ששתי התקופות, כולן או מקצתן יהיו חופפות". לא מצאתי כי קביעתו של בית משפט המחוזי, בעניין הצטברות העונשים המותנים בינם לבין עצמם והצטברותם לעונש שהוטל, חורגת מברירת המחלל שנקבעה בסעיף 58 הנ"ל ומההלכה הפסוקה (ראו, למשל, ע"פ 10173/16 מדינת ישראל נ' טאהא (14.02.2014)). די בטעמים אלו, כדי לדחות את הבקשה.

8. בסופו של יום, העונש שהושת על המבקש בבית המשפט המחוזי הינו ראוי ומאוזן, ומבטא התחשבות בכלל השיקולים לקולה שהועלו על ידי המבקש, כמו גם ביתר השיקולים הצריכים לעניין. המבקש נהג ברכב, בודעו כי רישונו נפסל במסגרת שלושה הליכים משפטיים קודמים, כאשר מעל לראשו מרחפים שני מאסרים מותנים. אין להקל ראש בחומרת מעשיו של המבקש, שעה שהתנהגותו פורעת החוק מוכיחה כי העונשים שהוטלו עליו בעבר, הצופים פני עתיד, לא סיפקו את ההרתעה הנדרשת למניעת הישנות עבירות תעבורה חמורות מצידו. לפיכך, נחה דעתי כי העונש שהושת על המבקש מאזן כראוי את כלל השיקולים לקולה ולחומרה, ולא מצאתי בסיס להתערבותו של בית משפט זה ב"גלגול שלישי".

9. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"א באלול התשע"ז (12.9.2017).

שׁוֹפֵט